

3. Грибан Г.П. Шляхи поліпшення стану фізичної підготовленості студентської молоді / Г.П. Грибан, Ф.Г. Опанасюк // Проблеми фізичного виховання студентів. Матер. всеукр. наук.- метод. конф. Дніпропетровськ: ДНУ, 2003. – С. 25–26.
4. Зеленюк О.В. Физическое воспитание в управлении состоянием здоровья студенческой молодежи / О.В. Зеленюк // Физическое воспитание студентов творческих специальностей / ХГАДИ (ХХПИ). – Харьков, 2002. – № 2. – С. 75–82.
5. Ківернік О.В. Організаційні особливості процесу фізичного виховання у вищих навчальних закладах України / О.В. Ківернік, С.М. Городинський, М. П. Пітин // Слобожанський науково-спортивний вісник. Харків, – 2008. – № 1–2. – С. 20–22.
6. Круцевич Т.Ю. Показатели заболеваемости и уровня физической подготовленности студентов, проживающих в зонах радиационного загрязнения / Т.Ю. Круцевич // Человек в мире спорта: Новые идеи, технологии, перспективы : тез. докл. Междунар. конгр. – М.: 1998. – Т. 2. – С. 514.
7. Лавриненко Д.И. Оптимизация физической подготовки студентов / Д.И. Лавриненко, Т.А. Вороновская, В.Г. Липов В.Г. // Физическое воспитание студентов творческих специальностей / ХГАДИ (ХХПИ). – Харьков, 2002. – № 7. – С. 32–39.
8. Носко Н.А. Вплив занять фізичною культурою на стан здоров'я та фізичну підготовленість студентської молоді / Н.А. Носков, А.П. Кривенко // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. – Харків, ХХПІ, 2000. – № 22. – С.14–18.
9. Оксьом П. М. Ефективність фізичної підготовленості студенток вищого педагогічного навчального закладу засобами міні-футболу: автореф. дис. на здобуття ступеня канд.наук з фіз. виховання та спорту : 24.00.02 „Фізична культура, фізичне виховання різних груп населення” / П. М. Оксьом. – Харків, 2008. – 21 с.
10. Раевский Р.Т. Здоровье студенческой молодежи и пути его формирования в системе образования / Р.Т. Раевский, С.М. Канишевский, А.Ф. Попичко, В.Г. Лапко // Здоров'я і освіта: проблеми та перспективи: Матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції. – Донецьк: ДонНУ, 2004. – С. 351–357.
11. Санжаров В.А. Пути повышения уровня физической подготовленности студентов на занятиях физической культурой / В.А. Санжаров // Физическое воспитание студентов творческих специальностей / под ред. Ермакова С.С. ; – Харьков, 2005. – № 8. – С. 149–154.
12. Jack H. Wilmore. Physiology of Sport and Exercise (3rd edn) / J.H. Wilmore, D.L. Costill, W.L. Kenney // Champaign, IL : Human Kinetics. – 2008. – 574 p.
13. Robert G. Price. The Ultimate Guide To Weight Training For Swimming. Second Edition / R. G. Price // Price World Enterprises. – 2003. – 80 p.
14. Terry Laughlin. Total Immersion: The Revolutionary Way To Swim Better, Faster, and Easier / T. Laughlin, J. Delves // Fireside; Rev Upd Su edition. – 2004. 320 p.

Завальнюк О. В.

Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова

НАУКОВО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ З ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ТА СПОРТУ В СИСТЕМІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ

У статті представлено зміст науково-методичного забезпечення професійної підготовки фахівців з фізичного виховання та спорту, який визначається концептуальним підходом до його розробки та базується на основах філософії освіти, особистісно-орієнтованої освіти, націлених на вдосконалення підготовки висококваліфікованого фахівця відповідно до його можливостей і бажань. Концепція реалізується шляхом створення сучасних програм і методичного забезпечення курсу підвищення кваліфікації для фахівців з фізичного виховання та спорту, які містять не тільки навчальний матеріал, необхідний для засвоєння, але й спеціальний, оволодіння яким забезпечує усвідомленість ролі, місця і значення розвитку професійної компетентності тренерів-викладачів для подальшої успішної діяльності в галузі фізичної культури та спорту. Автором висвітлено організаційно-методичні умови проведення курсу підвищення кваліфікації фахівців в системі післядипломної освіти. Розкрито зміст програми курсу, яка побудована за модульним принципом. Сформований науково-методичний комплекс забезпечення курсу сприяє отриманню нового рівня знань та умінь необхідних фахівцям для виконання тренерської діяльності у сучасному спорті та підвищенню ступеню їх професійної підготовки відповідно до освітньо-кваліфікаційного рівня.

Ключові слова: науково-методичне забезпечення, зміст програми, підвищення кваліфікації, фахівці з фізичного виховання та спорту, тренери-викладачі.

Завальнюк О. В. *Научно-методическое обеспечение профессиональной подготовки специалистов физического воспитания и спорта в системе последиplomного образования.* В статье представлено содержание научно-методического обеспечения профессиональной подготовки специалистов по физическому воспитанию и спорту, который определяется концептуальным подходом к его разработке и базируется на основах философии образования, личностно-ориентированного образования, нацеленных на совершенствование подготовки высококвалифицированного специалиста в соответствии с его возможностями и желаниями. Концепция реализуется путем создания современных программ и методического обеспечения курса повышения квалификации для специалистов физического воспитания и спорта, которые содержат не только учебный материал, необходимый для усвоения, но и специальный, овладение которым обеспечивает осознанность роли, места и значения развития профессиональной компетентности тренеров-преподавателей для дальнейшей успешной деятельности в области физической культуры и спорта. Автором рассмотрены организационно-методические условия проведения курса повышения квалификации специалистов в системе последиplomного образования. Раскрыто содержание программы курса, которая построена по модульному принципу. Сформированный научно-методический комплекс обеспечения курса способствует получению нового уровня знаний и умений, необходимых специалистам для выполнения тренерской деятельности в современном спорте и повышения степени их профессиональной подготовки в соответствии с образовательно-квалификационным уровнем.

Ключевые слова: научно-методическое обеспечение, содержание программы, повышение квалификации, специалисты по физическому воспитанию и спорту, тренеры-преподаватели.

Zavalniuk O.V. Scientific and methodological support of professional training physical education and sport in the system of postgraduate education. This paper presents the content of scientific and methodological support of professional training of physical education and sport, which is determined by the conceptual approach to its development and is based on the principles of the philosophy of education, student-centered learning, aimed at improving the training of highly qualified specialists in accordance with his abilities and desires. The concept is realized by creating a modern programs and methodical providing advanced training for professionals of physical education and sport, which contain not only the material necessary for assimilation, but also a special, possession of which provides awareness of the role, place and significance of development of professional competence for coaches continued success in the field of physical culture and sports. The author examined the organizational and methodological conditions for advanced training of specialists in the system of postgraduate education. Disclosed the content of the course, which is built in a modular fashion. Formed scientific-methodical complex software course helps to ensure a new level of knowledge and skills necessary to perform skilled coaching in modern sport and to increase their training in accordance with the education and skill level.

Key words: scientific and methodological support, program content, training, specialists in physical education and sport, coaches, teachers.

Актуальність. Професійна підготовка фахівців з фізичного виховання та спорту є необхідним та найважливішим напрямом в системі післядипломної освіти. Вища освіта України протягом останніх років переживає період реформування, пошуку інноваційних технологій та методик до розвитку високопрофесійного та інтелектуального потенціалу суспільства. Саме тому виникає гостра потреба у новому баченні професійної підготовки фахівців з фізичного виховання та спорту і в розробці нових концепцій та підходів до підвищення професійної компетентності фахівців в системі післядипломної освіти. Концептуальні положення даного процесу будуються на основних принципах Конституції України, Законів «Про освіту» [4], «Про вищу освіту» [3], Національної доктрини розвитку освіти, Концепції професійної освіти України, Концепції фізичного виховання в системі освіти України, Концепції розвитку фігурного катання на ковзанах в Україні, міжнародних документів і правил Міжнародної Спілки Ковзанярів та Міжнародної Федерації хокею. Робота виконана відповідно до плану НДР Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова.

Метою статті є представлення науково-методичного забезпечення професійної підготовки фахівців з фізичного виховання та спорту в системі післядипломної освіти. Головною метою системи неперервного підвищення кваліфікації є створення відповідних умов для постійної самоосвіти, самовдосконалення, розвитку дослідницьких здібностей та педагогічного таланту педагогів. Значна увага надається оновленню змісту підвищення кваліфікації, що визначається вимогами суспільства до якості освіти, сучасних даних вітчизняної та закордонної науки й практики з урахуванням особистісних потреб працівників освіти [2,7]. Зміст освіти має декілька компонентів: знання про об'єкти чи явища, знання про засоби діяльності, досвід творчої діяльності; досвід емоційно-ціннісних відносин. Всі ці компоненти необхідно відобразити у змісті підвищення кваліфікації та перепідготовці кадрів [5]. В

основу неперервного підвищення кваліфікації педагогів закладаються перспективні педагогічні технології, які формують зацікавлене ставлення слухачів до теоретичних знань як засобу розв'язання практичних завдань професійної освіти та навчання. Розглядаючи проблеми підвищення кваліфікації фахівців, слід звернути увагу на наукові напрацювання, які мають місце у таких перспективних галузях, як андрологія (навчання дорослих) і акмеологія (шляхи досягнення висот професіоналізму) [1,6,10].

Навчальний матеріал профільного розділу базових курсів підвищення кваліфікації для тренерів повинні бути розподілені відповідно до таких напрямків: психофізіологічні особливості роботи тренера з різними віковими групами, вибір сучасних форм та методів проведення навчально-тренувальних занять і визначення їх впливу на показники морфофункціонального стану організму спортсменів, діагностики психоемоційного стану осіб, які займаються до і після навчально-тренувального заняття [5,8,9]. Враховуючи вищезазначене нами була створена програма підвищення кваліфікації фахівців з хокею з шайбою. Дана професійна програма призначена для підвищення кваліфікації тренерів різної кваліфікації, інструкторів з хокею з шайбою, які працюють зі спортсменами різного рівня підготовки та особами різного віку. Вона розрахована на 86 годин. Слухачі дисципліни «Підвищення кваліфікації тренерів-викладачів з хокею з шайбою» розподіляються на три категорії в залежності від кваліфікації осіб з якими вони працюють: 1 категорія – інструктори з хокею з шайбою та тренери, які працюють на початковому етапі підготовки спортсменів, аматорів різних вікових категорій та групами оздоровчого напрямку; 2 категорія – тренери, які працюють на етапах попередньої і спеціалізованої базової підготовки хокеїстів; 3 категорія – тренери, що займаються із кваліфікованими хокеїстами.

Після вивчення дисципліни «Підвищення кваліфікації тренерів-викладачів з хокею з шайбою» тренери, інструктори здають диференційований залік, який складається із двох частин: теоретичної і практичної. Теоретична частина включає 20 питань а практична вимагає проведення уроку на льоду з відповідним контингентом спортсменів: 1 категорія – юні спортсмени; 2 категорія – спортсмени, які тренуються на етапах попередньої та спеціалізованої базової підготовки; 3 категорія – кваліфіковані хокеїсти. Метою проведення дисципліни «Підвищення кваліфікації тренерів-викладачів з хокею з шайбою» є удосконалення професійних знань, умінь та навичок, необхідних для тренерської діяльності з урахуванням диференційної форми навчання та компетентнісного підходу. Завданням дисципліни «Підвищення кваліфікації тренерів-викладачів з хокею з шайбою» є: удосконалення професійно-методичних вмінь та навичок у слухачів; ознайомлення з інноваційними технологіями підготовки спортсменів різного рівня, які займаються хокеєм з шайбою; ознайомлення слухачів курсів підвищення кваліфікації з новими вимогами до організації змагальної діяльності та суддівства з хокею з шайбою; ознайомлення слухачів курсів з тенденціями розвитку хокею з шайбою; ознайомлення слухачів курсів з методикою відбору хокеїстів у системі багаторічної підготовки. Слухачі курсів повинні *уміти*: керувати навчальною групою або командою в ході проведення занять та змагань; підбирати вправи у відповідності до віку хокеїстів та їх підготовленості; відпрацьовувати плани роботи з урахуванням між ігрових циклів; проводити тестування та відбір спортсменів у групах та командах; оцінювати рівень майстерності та ігрової діяльності. Навчально-тематичний план, таблиця 1, розрахований для інструкторів та тренерів-викладачів, які працюють з аматорськими групами та особами різних вікових категорій, групами оздоровчого напрямку, групами спортсменів на початковому етапі підготовки. Він складається з трьох модулів, практичних занять, індивідуальної та самостійної роботи.

Зміст дисципліни «Підвищення кваліфікації тренерів-викладачів з хокею з шайбою» для слухачів першої категорії

МОДУЛЬ 1. Введення в спеціальність. Основи техніки у хокеї з шайбою.

Змістовий модуль 1.1. Основні поняття та термінологія, що використовуються у хокеї з шайбою. Техніка пересування на ковзанах. Техніка володіння ключкою та шайбою. Техніко-тактична підготовка.

Змістовий модуль 1.2. Формування хокею з шайбою як виду спорту. Історія виникнення та розвитку світового та українського хокею.

Змістовий модуль 1.3. Тенденції розвитку хокею з шайбою. Ріст популярності виду спорту. Будівництво нових штучних ковзанок. Вдосконалення правил гри.

МОДУЛЬ 2. Зміст спортивної підготовки у хокеї з шайбою.

Змістовий модуль 2.1. Ціль, завдання, засоби, методи і основні принципи підготовки. Проводити на належному організаційно-методичному рівні навчально-тренувальних занять з командами різних рівнів. Підбирати засоби та методи для вдосконалення спортивної майстерності хокеїстів та рівня

командної гри.

Змістовий модуль 2.2. Характеристика методики навчання. Методики навчання хокеїстів різного рівня (групи початкового рівня, навчально-тренувальні, спортивного вдосконалення та вищої спортивної майстерності).

Змістовий модуль 2.3. Види підготовки. Фізична, тактична, технічна, теоретична та психологічна види підготовки. Змагальна підготовка.

Змістовий модуль 2.4. Основи техніки у хокеї з шайбою. Техніка пересування на ковзанах. Техніка володіння ключкою та шайбою. Техніко-тактична підготовка.

МОДУЛЬ 3. Побудова програм занять.

Змістовий модуль 3.1. Організація і побудова занять з починаючими хокеїстами та навчально-тренувальними групами. Особливості проведення занять з починаючими хокеїстами та навчально-тренувальними групами.

Змістовий модуль 3.2. Організація і побудова занять з аматорськими групами та особами різних вікових категорій, групами оздоровчого напрямку. Особливості проведення занять з аматорськими групами та особами різних вікових категорій, групами оздоровчого напрямку.

Тематика практичних занять дисципліни «Підвищення кваліфікації тренерів-викладачів з хокею з шайбою» для слухачів першої категорії

Практичні заняття № 1-7. *Види підготовки та основи техніки у хокеї з шайбою.* Оволодіння технікою пересування на ковзанах, володіння ключкою та шайбою (ведення та обведення, фінти, кидки та удари шайби). Пересування на ковзанах воротарів, володіння ключкою воротарів.

Практичні заняття № 8-11. *Організація і побудова занять з починаючими хокеїстами та навчально-тренувальними групами.* Розучити перші вправи для початківців у залі і на льоду. Показати засоби страхування і самострахування учнів на льоду. Вміти проводити рухливі ігри, які сприяють закріпленню навичку катання на ковзанах.

Практичні заняття № 12-15. *Організація і побудова занять з аматорськими групами та особами різних вікових категорій, групами оздоровчого напрямку.* Застосування основних засобів техніки, в умовах наближених до гри, а також у самих іграх. Рухливі ігри, що застосовуються у тренувальних заняттях з хокеїстами різного віку і кваліфікації. Тематика занять з навчальної практики відповідає тематиці практичних занять.

Таблиця 1

Навчально-тематичний план для слухачів першої категорії

№ з/п	Назви розділів, тем	Розподіл годин					
		Всього	ракт	ичні	авчал	ьна	енцій
1	2	3	4	5	6	7	
1.	МОДУЛЬ 1 Введення в спеціальність. Основи техніки у хокеї з шайбою	8	8				
1.1.	Змістовий модуль 1.1. Основні поняття та термінологія, що використовуються у хокеї з шайбою	4	4				
1.2.	Змістовий модуль 1.2. Формування хокею з шайбою як виду спорту	2	2				
1.3.	Змістовий модуль 1.3. Тенденції розвитку хокею з шайбою	2	2				
2.	МОДУЛЬ 2 Зміст спортивної підготовки у хокеї з шайбою	42	18	14	10		
2.1.	Змістовий модуль 2.1. Ціль, завдання, засоби, методи і основні принципи підготовки	6	6				
2.2.	Змістовий модуль 2.2. Характеристика методики навчання у хокеї з шайбою	2	2				
2.3.	Змістовий модуль 2.3. Види підготовки у хокеї з шайбою	6	4	2			
2.4.	Змістовий модуль 2.4. Основи техніки у хокеї з шайбою	28	6	12	10		
3.	МОДУЛЬ 3 Побудова програм занять	34	8	16	10		
3.1.	Змістовий модуль 3.1.	18	4	8	6		

	Організація і побудова занять з починаючими хокеїстами та навчально-тренувальними групами					
3.2.	Змістовий модуль 3.2. Організація і побудова занять з аматорськими групами та особами різних вікових категорій, групами оздоровчого напрямку	18	4	8	4	
	<i>Диференційований залік</i>	2				2
	Всього:	86	34	30	20	2

Таким чином, нами представлено науково-методичне забезпечення професійної підготовки фахівців з фізичного виховання та спорту, яке визначає зміст, направленість та відповідні методичні підходи. Висвітлено організаційно-методичні умови проведення курсу підвищення кваліфікації фахівців в системі післядипломної освіти. Розкрито зміст програми курсу підвищення кваліфікації, побудованої за модульним принципом.

ЛІТЕРАТУРА

1. Акмеология : [учебник] / под общ. ред А. А. Деркача. – М.: РАГС, 2002. – 81 с.
2. Барабаш О. Підготовка педагогів до впровадження інноваційних технологій у системі неперервної освіти. / О. Барабаш // Нові технології навчання : [науково-методичний збірник]. – К., 2003. – С. 115 – 117.
3. Закон України «Про вищу освіту» (2002). <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2984-14> Урядовий кур'єр від 15.05.2002 №86
4. Закон України «Про освіту» Постанова ВР №1144-12 від 04.06.91, ВВР, 1991. – №34. – 452 с.
5. Крапотин А. А. Совершенствование системы повышения квалификации и переподготовки кадров в области физической культуры, спорта и туризма на основе компетентного подхода // Современный олимпийский спорт и спорт для всех : материалы 11 международного конгресса : в 4 ч. – Минск, 2007. – Ч. 1. – С. 569 – 571.
6. Bingham B. Coaching in age groupe // Swimming technique. – 1992. – V.29. – №2. – P. 23 – 33.
7. Haug G. Summary and Conclusion: Towards the European Higher Education Area: Survey of Main Reforms from Bologna to Prague / G. Haug, C. Tauch. – 2001. – 5 p.
8. Reilly T., Robinson Y., Minors D.S. Some circulatory responses to exercise of different times of day // Med. Sci. Sports Exerc. – 1984. – №16. – P. 447 – 482.
9. Saltin B., Rowell L.B. Functional adaptations to physical activity and inactivity // Fed. Proc. – 1980. – №39. – P. 1506 – 1513.
10. Strength and Power in Sport // Edited by P. Renstrom. – Blackwell Scientific Publication. – 1992. – P. 249 – 265.

Зенченко І.П.

ВИКОРИСТАННЯ ОСОБИСТІСНО-ОРІЄНТОВАНОГО ПІДХОДУ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ДУХОВНИХ ЦІННОСТЕЙ МАЙБУТЬОГО ФАХІВЦЯ З ОСНОВ ЗДОРОВ'Я

Для активізації навчального процесу потрібні більш удосконалені форми та засоби освіти й виховання. Особливої актуальності набувають діалогові форми навчання, концепції педагогічної співпраці й діяльного спілкування. Форма співпраці між викладачем і студентом впливає на активізацію навчально-пізнавальних прагнень студентів і відкриває можливості індивідуальних творчих проявів не тільки особистості студента, але й особистості викладача.

Ключові слова. Духовні цінності, процес формування, особистісно-орієнтований підхід, фахівці з основ здоров'я.

Зенченко І.П. *Использование личностно-ориентированного подхода для формирования духовных ценностей будущего специалиста по основам здоровья.* Для активизации учебного процесса нужны более усовершенствованные формы и средства образования и воспитания. Особенную актуальность приобретают диалоговые формы обучения, концепции педагогического сотрудничества и деятельности общения. Форма сотрудничества между преподавателем и студентом влияет на активизацию учебно-познавательных стремлений студентов и открывает возможности индивидуальных творческих проявлений не только личности студента, но и личности преподавателя.

Ключевые слова. Духовные ценности, процесс формирования, личностно-ориентированный подход, специалисты по основам здоровья.

Zenchenkov I.P. The use of the person-centered approach for formation of spiritual/ moral values of the future health bases expert (specialist). Study as well as technical training is one of the ways for self-determination and